

ПРОБЛЕМИ ПРАВООХОРОННОЇ ТА ПРАВОЗАХИСНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

УДК 343.98

DOI <https://doi.org/10.32782/2521-6473.2025-1.10>

В. Ю. Дрозд, кандидат юридичних наук,
науковий співробітник науково-дослідної лабораторії з проблем
запобігання кримінальним правопорушенням факультету № 3
Донецького державного університету внутрішніх справ

ПРЕДМЕТ ПОСЯГАННЯ ПРИ ВЧИНЕННІ ПРАЦІВНИКАМИ ПРАВООХОРОННИХ ОРГАНІВ КОРУПЦІЙНИХ КРИМІНАЛЬНИХ ПРАВОПОРУШЕНЬ

Актуальність статті полягає в тому, що одним із ключових завдань сучасної криміналістичної науки залишається розроблення нових та уточнення наукових положень щодо уже сформованих криміналістичних понять, зокрема, криміналістичної характеристики кримінальних правопорушень. Одним із основних елементів криміналістичної характеристики корупційних кримінальних правопорушень, вчинених працівниками правоохоронних органів, є предмет протиправного посягання. Мета статті полягає в здійсненні теоретико-прикладного аналізу предмету посягання під час вчинення корупційних кримінальних правопорушень працівниками правоохоронних органів. Методологія дослідження полягає у використанні методів формальної логіки та спеціально-правових методів (порівняльно-правового, системно-структурного, методу системного аналізу). Методологічний інструментарій обрано відповідно до зазначеної мети, специфіки об'єкта та предмета дослідження. У статті констатується, що предмет протиправного посягання є одним із основних елементів криміналістичної характеристики корупційних кримінальних правопорушень, вчинених працівниками правоохоронних органів. Предмет посягання є категорією, притаманною як для кримінально-правової, так і криміналістичної характеристики протиправного діяння. Розкрито, що криміналістичною особливістю предмета протиправного посягання є те, що слідосприймаючі та слідотворюючі об'єкти живої та неживої природи, їх якісно-кількісні показники, фізико-хімічні та споживчі властивості індивідуалізують предмет у матеріальному світі. Констатовано широке коло предметів матеріального світу та об'єктів нематеріального світу, на протиправне отримання яких спрямовані корупційні кримінальні правопорушення, вчинені працівниками правоохоронних органів. Запропонований поділ предмета посягання залежно від їх джерела походження: 1) предмет посягання був ввірений правопорушнику у зв'язку з виконанням службових обов'язків (наркотичні засоби, психотропні речовини, їх аналоги та прекурсори; обладнання, призначене для їх виготовлення; документи, штампи, печатки; зброя, бойові припаси, вибухові або інші бойові речовини; засоби пересування, військова, спеціальна техніка; чуже майно та ін.); 2) предмет посягання пов'язаний із отриманням неправомірної вигоди працівниками правоохоронних органів (вигода, що має матеріальний вираз; вигода, що має нематеріальний вираз (переваги, пільги, послуги).

Ключові слова: криміналістична характеристика, предмет посягання, корупційні кримінальні правопорушення, працівник правоохоронного органу.

V. Yu. Drozd. The subject of the infringement when law enforcement officers commit corruption criminal offenses

The relevance of the article lies in the fact that one of the key tasks of modern forensic science remains the development of new and clarification of scientific provisions regarding already established forensic concepts, in particular, the forensic characteristics of criminal offenses. One of the main elements of the forensic characteristics of corruption criminal offenses committed by law enforcement officers is the subject of unlawful encroachment. The purpose of the article is to carry out a theoretical and applied analysis of the subject of encroachment during the commission of corruption criminal offenses by law enforcement officers. The research methodology consists in using the methods of formal logic and special-legal methods (comparative-legal, system-structural, method of system analysis). The methodological tools were selected in accordance with the stated purpose, the specifics of the object and subject of the study. The article states that the subject of unlawful encroachment is one of the main elements of the forensic characteristics of corruption criminal offenses committed by law enforcement officers. The subject of a criminal offense is a category inherent in both the criminal and forensic characteristics of an unlawful act. It is revealed that the forensic feature of the subject of an unlawful act is that trace-receiving and trace-forming objects of animate and inanimate nature, their qualitative and quantitative indicators, physicochemical and consumer properties individualize the object in the material world. A wide range of objects of the material world and objects of the immaterial world, the illegal acquisition of which is aimed at corrupt criminal offenses committed by law enforcement officers, has been identified. The proposed division of the subject of the offense depending on their source of origin: 1) the subject of the offense was entrusted to the offender in con-

nection with the performance of official duties (narcotics, psychotropic substances, their analogues and precursors; equipment intended for their manufacture; documents, stamps, seals; weapons, ammunition, explosives or other war materials; means of transportation, military, special equipment; other people's property, etc.); 2) the subject of the offense is related to the receipt of unlawful benefit by law enforcement officers (benefit that has a material expression; benefit that has an intangible expression (advantages, privileges, services).

Key words: *forensic characteristics, subject of the offense, corruption criminal offenses, law enforcement officer.*

Постановка проблеми. Одним із ключових завдань сучасної криміналістичної науки залишається розроблення нових та уточнення наукових положень щодо уже сформованих криміналістичних понять, зокрема, криміналістичної характеристики кримінальних правопорушень. Одним із основних елементів криміналістичної характеристики корупційних кримінальних правопорушень, вчинених працівниками правоохоронних органів, є предмет протиправного посягання.

Проблема щодо предмета є однією зі складних у теорії кримінального права та криміналістики, розв'язання якої потребує особливої уваги з огляду на ключову роль цієї категорії у з'ясуванні основних ознак об'єктивної сторони та інших елементів складу кримінального правопорушення [1, с. 106].

Водночас доводиться констатувати, що методологія та відповідні методи як підвалини, спрямовані на теоретичне розв'язання проблем повсякденної практики та дієвості досудового розслідування корупційних кримінальних правопорушень, зокрема пов'язаних з одержанням неправомірної вигоди, досі залишаються недостатньо вивченими й систематизованими. На всіх етапах досудового розслідування та наступного судового розгляду – застосування цілісної методології забезпечує виконання стратегічних й тактичних завдань кримінального провадження [2, с. 68].

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Окремі питання предмету протиправного посягання під час розслідування корупційних кримінальних правопорушень досліджувались у роботах Б.Л. Гончарука [3], В.І. Пісного [4], О.М. Таркана [5] та ін.

Метою статті є дослідження предмету посягання при вчиненні працівниками правоохоронних органів корупційних кримінальних правопорушень.

Виклад основного матеріалу. Предмет кримінального правопорушення є категорією, властивою як для кримінально-правової, так і криміналістичної характеристики протиправного діяння. У першому випадку він є ознакою складу кримінального правопорушення, а в другому – елементом механізму його вчинення, якому властиві типові ознаки, що в своїй сукупності визначають його специфіку. Відповідно в першому випадку мова йде про важливість з'ясування предмету кримінального правопорушення для правильної кримінально-правової кваліфікації діяння, в другому – для з'ясування всіх обставин, що підлягають доказуванню та мають значення для кримінального провадження [6, с. 41]. З криміналістичної точки зору предмет злочинного посягання – це речі матеріального світу, впливаючи на які особа посягає на ті або інші суспільні відносини [7, с. 427-428], який може мати різний зв'язок з іншими елементами криміналістичної характеристики та знання про характеристики якого має значення для встановлення особи правопорушника [8, с. 345].

У кримінальному праві виокремлено й охарактеризовано юридичні ознаки певних різновидів неправомірної вигоди: грошових коштів, іншого майна, послуг, пільг, нематеріальних активів [9, с. 130-132]. Крім того, у роботах сучасних науковців досліджені особливості інших матеріальних об'єктів, які можуть виступати предметом протиправного посягання у корупційних кримінальних правопорушеннях, вчинених працівниками правоохоронних органів, шляхом використання своїх службових обов'язків.

У той самий час, ми розділяємо позицію Ю.О. Андрейка, який вважає, що предмет протиправного посягання в структурі криміналістичної характеристики є ключовим елементом механізму утворення слідчої картини злочину, тому має характерну особливість – одночасно є як слідоутворюючим, так і слідосприймаючим об'єктом, носієм доказової інформації [10, с. 54], а також безпосередньо впливає на усі інші елементи криміналістичної характеристики, визначаючи як спосіб, так і обстановку вчинення кримінального правопорушення.

На це вказує і В.М. Шевчук, акцентуючи, що криміналістична особливість предмета протиправного посягання на відмінну від кримінально-правової полягає в тому, що це слідосприймаючі та слідоутворюючі об'єкти живої та неживої природи, їх якісно-кількісні показники, фізико-хімічні та споживчі властивості індивідуалізують предмет у матеріальному світі. Взаємодія злочинця з предметом посягання пов'язана з виникненням різноманітних змін предмета, які локалізуються: 1) на місці події; 2) на самому предметі і його частинах; 3) у місцях його знаходження, приховування, реалізації; 4) на правопорушнику (його тілі, одязі тощо); 5) на знаряддях кримінального правопорушення, технічних засобах, що використовувалися правопорушником [11, с. 89].

У науковій літературі запропоновані різні підходи до класифікації предмету посягання при вчиненні корупційних кримінальних правопорушень.

О.М. Таркан пропонує класифікувати предмет прийняття пропозиції, обіцянки або одержання неправомірної вигоди на такі види: а) ті, що можна передавати безпосередньо під час особистого контакту; б) ті,

що можна передавати за допомогою допоміжних транспортних засобів; в) ті, передати які можна дистанційно (наприклад, за допомогою електронних платежів); г) ті, передати які можна за допомогою документального підтвердження права власності (користування), як із потребою передавання в натурі (наприклад, автомобіль), так і без такої потреби (наприклад, частка в статутному фонді юридичної особи); д) ті, які можна тільки надати (послуги і переваги). У залежності від форми існування дослідник виділяє: а) гроші; б) документи, що підтверджують право власності або надають доступ до майна (паперові, електронні, пластиківі); в) промислові товари і продукти; г) послуги матеріального характеру; д) переваги та пільги; е) нематеріальні активи; ж) інші вигоди нематеріального чи негрошового характеру [5, с. 141].

Л.М. Казанська пропонує наступну типологію предметів злочинів, пов'язаних з корупцією: а) грошові кошти, б) переваги, в) пільги, г) послуги, д) нематеріальні активи, е) інше майно [12, с. 72].

З аналізу зазначених підходів вчених вбачається дещо обмежений підхід до визначення предмету корупційних кримінальних правопорушень, адже запропоновані класифікації стосуються неправомірної вигоди як предмета корупційного протиправного посягання, оминаючи увагою інші об'єкти матеріального світу, які можуть бути предметом посягання у механізмі вчинення працівниками правоохоронних органів корупційних кримінальних правопорушень (наприклад, ввірені йому матеріальні цінності у зв'язку з виконанням ним службових обов'язків).

Досить узагальнений підхід до класифікації предмету надання, обіцянки, пропозиції неправомірної вигоди висловлений Г.О. Гончаруком, який запропонував їх поділ на дві основні групи: заборонені до цивільного обігу та не заборонені [3, с. 87].

З нашої позиції такий поділ є неконкретизований та не дає чіткого уявлення про предмет протиправного посягання корупційних кримінальних правопорушень.

Заслужовує на увагу підхід до класифікації предмету протиправного посягання у службових кримінальних правопорушеннях наведений О.В. Пчеліною. Вчена пропонує таку типологію: 1) кошти, зокрема: грошові кошти; кошти, призначені для виплати заробітної плати, стипендії, пенсії та інших встановлених законом виплат; бюджетні кошти; кошти, що фактично не надійшли до бюджетів чи державних цільових фондів унаслідок несплати податків, зборів (обов'язкових платежів) тощо; 2) інше майно, у тому числі житло чи інше володіння особи; майно підприємства, установи, організації; державні або громадські будівлі чи споруди; транспортні засоби; цінні папери; матеріальні цінності; право на майно; дії майнового характеру; 3) переваги та пільги; 4) послуги як-то: послуги матеріального характеру; адміністративні послуги; соціальні послуги і т. п.; 5) нематеріальні блага: об'єкти права інтелектуальної власності; майнові права інтелектуальної власності; інформація; право користування майном та майновими правами платника податку в установленому законодавством порядку тощо; 6) будь-які інші вигоди нематеріального чи негрошового характеру; 7) документи (офіційні, виборчі й інші), штампи, печатки; 8) отруйні, сильнодіючі, вибухові або інші бойові речовини, радіоактивні матеріали, зброя (крім гладкоствольної мисливської) та боєприпаси, засоби пересування, військова та спеціальна техніка, інше військове майно, спеціальні технічні засоби негласного отримання інформації; продукти харчування рослинного і тваринного походження, промислова або інша продукція, тварини, риби, рослини або будь-які інші об'єкти із зони відчуження чи зони безумовного (обов'язкового) відселення; 9) наркотичні засоби, психотропні речовини або їх аналоги, прекурсори; обладнання, призначене для виготовлення наркотичних засобів, психотропних речовин або їх аналогів; 10) культурні цінності; звірі, птахи чи інші види тваринного світу, у тому числі занесені до Червоної книги України; 12) символіка комуністичного, націонал-соціалістичного (нацистського) тоталітарних режимів, у тому числі у вигляді сувенірної продукції [13, с. 125].

Безумовно, підхід до класифікації предмету протиправного посягання, запропонований О.В. Пчеліною, є ґрунтовним та широким за змістом, втім, це скоріше окреслення видів предметів посягання, аніж його класифікація, адже в основу покладено виділення відповідних предметів зі статей Особливої частини КК України без групування їх за спільними чи відмінними рисами.

У самий час, наведений вище перелік демонструє широке коло предметів матеріального світу та об'єктів нематеріального світу, на протиправне отримання котрих можуть бути спрямовані корупційні кримінальні правопорушення. Тому, можемо запропонувати поділ предмета протиправного посягання щодо корупційних кримінальних правопорушень, вчинених працівниками правоохоронних органів, залежно від їх джерела походження:

– предмет посягання був ввірений правопорушнику у зв'язку з виконанням ним службових обов'язків.

Наприклад, це:

а) наркотичні засоби, психотропні речовини, їх аналоги та прекурсори (відповідно до вироку районного суду м. Кривого Рогу Дніпропетровської області від 30 березня 2023 року, гр. Н. обвинувачується у тому, що він 15 січня 2018 року приблизно о 18 год. 00 хв., будучи службовою особою – поліцейським з сектора логістики та матеріально-технічного забезпечення Інгулецького відділення поліції Криворізького відділу поліції ГУНП в Дніпропетровській області заволодів особливо небезпечним наркотичним засобом, обіг якого заборонений, а саме: «солома маку», шляхом зловживання службовим становищем та виніс його з будівлі зазначеного відділення поліції з метою подальшого його збуту) [14];

б) обладнання, призначене для виготовлення наркотичних засобів, психотропних речовин або їх аналогів; документи, штампи, печатки (відповідно до вироку Уманського міськрайонного суду Черкаської області від 24.12.2024, гр. Ж., який є співробітником Збройних сил України, в ході спілкування з поліцейськими узяв у капітана поліції гр. Ш з рук пред'явлене останнім службове посвідчення, після чого, діючи умисно, усвідомлюючи, що дане посвідчення є важливим особистим документом поліцейського гр. Ш., який засвідчує його приналежність до органів Національної поліції та відсутність якого унеможливило виконання ним службових обов'язків, з указаним посвідченням відійшов від поліцейських, після чого поклав посвідчення до кишені штанів та на законну вимогу поліцейських відмовився його повертати, у відповідь став виражатися на їх адресу нецензурними словами та висловлювати погрози фізичною розправою, при цьому утримуючи посвідчення у себе до здійснення його затримання) [15];

в) зброя, бойові припаси, вибухові або інші бойові речовини, засоби пересування, військова, спеціальна техніка чи інше майно (відповідно до вироку Святошинського районного суду м. Києва від 18 жовтня 2023, було розглянуто справу щодо працівників поліції, які були задіяні у придушенні протесту на «Майдані» у 2014 році. Судом було встановлено, зокрема, що 21 лютого 2014 року у денний час, за вказівкою командира РСП гр. Н. зведений загін з працівників РСП прибув до місця постійної дислокації ПМОП. Перебуваючи на території ПМОП, командир РСП гр. Л., будучи представником влади та матеріально відповідальною особою, вступив у попередню змову з командиром ПМОП гр. П. та невстановленими слідством особами з метою заволодіння вогнепальною зброєю – АКМС, СГД та спецзасобами Форт-500, що були закріплені за ПМОП. Гр. Л. дав протиправний наказ співробітникам РСП скласти отримані 18 лютого 2014 року у черговій частині АКМС, СГД та спецзасоби Форт-500 в ящики в кабінеті командирів взводів РСП. Виконуючи явно незаконний наказ гр. Н., співробітники РСП, діючи за попередньої змовою групою осіб, склали у непристосованому для зберігання місці закріплену за ними табельну вогнепальну зброю. Цього ж дня, тобто 21 лютого 2014 року, за вказівкою гр. З. до службового приміщення РСП – кабінету командирів взводів прибули невідомі особи, які за попередньою змовою з гр. П., винесли з приміщення зазначеного кабінету вищевказані АКМС у кількості 24 шт., пістолет Форт-12 у кількості 1 шт., СГД у кількості 1 шт., рушниця Форт-500 у кількості 3 шт. та зникли з цією зброєю у невідомому напрямку) [16];

в) чуже майно (наприклад, вироком Сихівського районного суду м. Львова від 14.04.2023 року було встановлено, що гр. Д., обіймаючи посаду інспектора Управління патрульної поліції у Львівській області Департаменту патрульної поліції Національної поліції України та будучи службовою особою, 05 квітня 2020 року о 21.55 год на АЗС «ОККО», використав паливну смарт-картку АЗС «ОККО» №..., на лицьовій стороні якої зазначено її пін-код та яка належала ДПП і була призначена для заправки службового автомобіля «ШКОДА РАПІД», зловживаючи своїм службовим становищем, умисно, здійснив нею розрахунок за паливо – бензин А-95, що перебувало у його віданні, чим заподіяв потерпілому матеріальну шкоду на суму 258 грн, після чого налив паливо у канистру та залишив територію АЗС) [17];

– предмет посягання пов'язаний із отриманням неправомірної вигоди працівником правоохоронного органу. Наприклад, це:

а) вигода, що має матеріальний вираз (наприклад, вироком Малиновського районного суду м. Одеси від 28 грудня 2020 року було встановлено, що гр. Ш., перебуваючи на посаді прокурора Роздільнянської місцевої прокуратури Одеської області, у власному службовому кабінеті при особистій зустрічі з гр. Н. повідомив останньому про необхідність надання йому неправомірної вигоди у розмірі 500 доларів США за повідомлення гр. К. про підозру за ч. 1 ст. 185 КК, погодження клопотання про обрання останньому запобіжного заходу у вигляді особистого зобов'язання та подальше орієнтування суду за результатами судового розгляду на призначення гр. К. покарання не пов'язаного з реальним позбавленням волі. Як наслідок, гр. Ш. одержав від гр. Н., який діяв з відома та під контролем правоохоронних органів, неправомірну вигоду у розмірі 100 доларів США та 10 600 гривень) [18];

б) вигода, що має нематеріальний вираз (переваги, пільги, послуги) (наприклад, Державне бюро розслідувань викрило та припинило протиправну діяльність працівника Центрального апарату Служби безпеки України, який займався сутенерством. За попередньою інформацією, працівник СБУ систематично вимагав неправомірну вигоду від жінок у вигляді інтимних послуг, у якості плати за «кришування» їх діяльності) [19].

Висновки та перспективи. Отже, слід констатувати широке коло предметів матеріального світу та об'єктів нематеріального світу, на протиправне отримання яких спрямовані корупційні кримінальні правопорушення, вчинені працівниками правоохоронних органів. Доцільно запропонувати поділ предмета посягання залежно від джерела походження: 1) предмет посягання був ввірений правопорушнику у зв'язку з виконанням службових обов'язків (наркотичні засоби, психотропні речовини, їх аналоги та прекурсори; обладнання, призначене для їх виготовлення; документи, штампи, печатки; зброя, бойові припаси, вибухові або інші бойові речовини; засоби пересування, військова, спеціальна техніка; чуже майно та ін.); 2) предмет посягання пов'язаний із отриманням неправомірної вигоди працівниками правоохоронних органів (вигода, що має матеріальний вираз; вигода, що має нематеріальний вираз (переваги, пільги, послуги).

Список використаних джерел:

1. Заєць О. М. Поняття та особливості предмету кримінального правопорушення, який вчинено у сфері страхування. *Південноукраїнський правничий часопис*. 2017 № 1. С. 105–108.
2. Чорноус Ю.М., Шмітько В.В. Теоретико-методологічні засади дослідження розслідування корупційних кримінальних правопорушень, пов'язаних з одержанням неправомірної вигоди. *Філософські та методологічні проблеми права : наук. журн. / [редкол.: М. В. Костицький (голов. ред.) та ін.]. Київ : Нац. акад. внутр. справ, 2023. № 2 (26). С. 61-72. DOI: <https://doi.org/10.33270/02232602.61>*
3. Гончарук Г. О. Методика розслідування пропозиції, обіцянки або надання неправомірної вигоди службовій особі : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.09. Харків, 2021. 249 с.
4. Пісний В. І. Розслідування легалізації (відмивання) майна, одержаного службовою особою у вигляді неправомірної вигоди : дис. ... д-ра філос. : 081. Київ, 2024. 312 с.
5. Таркан О. М. Методика розслідування прийняття пропозиції, обіцянки або одержання неправомірної вигоди службовою особою органу поліції : дис. ... д-ра філос. : 081. Харків, 2021. 244 с. URL: <https://old.karazin.ua/docs/work/dysertatsii/tarkan-dysertatsia.pdf>.
6. Шевців В. М. Методика розслідування незаконного використання з метою отримання прибутку гуманітарної допомоги, благодійних пожертв або безоплатної допомоги : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.09. Харків, 2023. 249 с.
7. Криміналістика : підручник / [В. Ю. Шепітько, В. О. Коновалова, В. А. Журавель та ін.] ; за ред. В. Ю. Шепітько. [5-ге вид., перероб. та допов.]. Київ: Ін Юре, 2016. 640 с.
8. Шеремет А. П. Криміналістика : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. [2-ге вид.]. Київ : Центр учбової літератури, 2009. 472 с.
9. Желік М. Б. Обсяг поняття «неправомірна вигода» за кримінальним правом України. *Наше право*. 2016. № 1. С. 129–133.
10. Андрейко Ю. О. Предмет одержання неправомірної вигоди у структурі криміналістичної характеристики злочину. *Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія : Юридичні науки*. 2014. Вип. 6–2, т. 4. С. 51–54.
11. Шевчук В. М. Предмет злочинного посягання як елемент криміналістичної характеристики контрабанди наркотичних засобів. *Митна справа*. 2006. №5 (47). С. 89–96.
12. Казанська Л. М. Криміналістична характеристика злочинів пов'язаних з корупцією. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія : Юриспруденція*. 2014. № 10–2, т. 2. С. 169–172.
13. Пчеліна О. В. Криміналістична характеристика злочинів у сфері службової діяльності. *Вісник Південного регіонального центру Національної академії правових наук України*. 2016. № 9. С. 176–182.
14. Вирок Центрально-Міського районного суду м. Кривого Рогу Дніпропетровської області від 30 берез. 2023 р. у справі №216/2403/18. Єдиний державний реєстр судових рішень : [сайт]. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/109923192>.
15. Вирок Уманського міськрайонного суду Черкаської області від 24 груд. 2024 р. у справі №705/5563/24. Єдиний державний реєстр судових рішень : [сайт]. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/124010571>.
16. Вирок Святошинського районного суду м. Києва від 18 жовт. 2023 р. у справі №759/3498/15-к. Єдиний державний реєстр судових рішень : [сайт]. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/114304164>.
17. Вирок Сихівського районного суду м. Львова від 14 квіт. 2023 р. у справі №464/3224/21. Єдиний державний реєстр судових рішень : [сайт]. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/110222964>.
18. Вирок Малиновського районного суду м. Одеси від 28 груд. 2020 р. у справі № 511/760/18. Єдиний державний реєстр судових рішень : [сайт]. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/93869168>.
19. ДБР викрило працівника СБУ який займався сутенерством. Державне бюро розслідувань : [сайт]. URL: https://dbr.gov.ua/news/dbr_vikrilo_pracivnika_sbu_yakiy_zaymavsya_sutenerstvom.